

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ

DATABÁZE

Z ČESKÝCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

2025 DUBEN

Případné dotazy ohledně přístupu k plným textům níže uvedených zdrojů prosím směřujte na studovna@npmk.cz.

1.

Co znamená být asistentkou nebo asistentem? / [What does it mean to be an assistant?] /

Naďa Štuksová ; Kateřina Poláčková – cze

In: Člověk a výchova : časopis pro pedagogiku Rudolfa Steinera -- ISSN 2464-5680 -- Roč. 28, č. 1 (2025), s. 20-23.

Rozhovor se zabývá rolí asistenta pedagoga především v kontextu waldorfské pedagogiky. Podle Nadi Štuksové, speciální pedagožky z Waldorfské školy Příbram, je vztah žáka a asistenta pedagoga jiný, než vztah žáka a učitele - vztah žáka a asistenta pedagoga je hlubší, role asistenta pedagoga mu umožňuje se spojit s duší dítěte a vnímat jeho potřeby. Rozhovor se zabývá i konferencemi asistentů pedagogů waldorfské pedagogiky, možnost sdílení svých zkušeností je dle Štuksové v práci asistenta klíčové.

waldorfská pedagogika ; asistent pedagoga ; učitel ; role učitele ; vztah učitel-žák ; konference

<http://katalog.npmk.cz/documents/539399>

2.

Diferenciace výuky : jak na to a příklad dobré praxe / [Differentiated instruction : how to do it and an example of good practice] / Markéta Librova rozená Dobiášová – cze

In: Třídní učitel a vedení třídy -- ISSN 2570-8279 -- Roč. 2025, č. 1 (I.čtvrtletí) (2025), s. 30-32.

Článek se věnuje diferenciaci výuky a tipům, jak lze výuku přizpůsobit různým skupinám žáků. Jsou představeny tři učební styly - styl vizuální, auditivní a kinetický. Prostřednictvím dotazníku může učitel zjistit, jaký učební styl převládá mezi jeho žáky a na základě zjištění výuku upravit. Pro ilustraci je uvedena aplikace diferenciaci výuky u různých předmětů různých ročníků základních škol.

základní škola ; učení ; strategie učení ; typologie ; diferencovaná výuka ; diferenciaci ; diferenciaci podle schopností ; individuální zvláštnosti ; individuální přístup ; forma výuky

<http://katalog.npmk.cz/documents/539072>

3.

Integrovaná výuka v přírodovědném vzdělávání v ČR : SWOT analýza = Integrated teaching of natural sciences in the Czech republic : SWOT analysis / Barbora Patoková, Petra Michalcová, Kateřina Jančaříková, Jiří Patoka -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Biologie, chemie, zeměpis : časopis pro výuku přírodovědných předmětů na základních a středních školách -- ISSN 1210-3349 -- Roč. 33, č. 3 (2024), s. 16-29.

Článek se zabývá problematikou integrované výuky v přírodovědném vzdělávání na základních školách v České republice. Opírá se o SWOT analýzu, která identifikuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby spojené s implementací integrované výuky. Výsledky dotazníkového šetření z jara 2024, kterého se zúčastnilo 72 učitelů, ukazují, že většina učitelů má pozitivní postoj k integrované výuce, avšak část z nich se potýká s nejasnostmi ohledně její definice a metodiky. Z dotazníkového šetření také vyplývá, že časová náročnost přípravy a nedostatek dostupných výukových materiálů jsou hlavními překážkami v implementaci integrované výuky. Článek také poukazuje na význam vzdělávání učitelů a podporu rozvoje kvalitních metodických materiálů, které by usnadnily praktické využití integrované výuky.

škola ; základní škola ; integrovaná výuka ; forma výuky ; vyučovací metoda ; učitel ; příprava učitele na vyučování ; vzdělávání učitelů ; SWOT analýza ; 2024

<http://katalog.npmk.cz/documents/539327>

4.

Jak motivovat děti k úspěchu pomocí správného hodnocení a jak je podporovat / [How to motivate children to succeed with the right assessment and how to support them] / Autorský tým NPI ČR -- cze

In: Učitel'ský měsíčník : odborný časopis pro pedagogy -- ISSN 2694-9946 -- Roč. 6, č. 3 (2025), s. 27-28.

Článek se zabývá aktuálními metodami hodnocení ve školství, zaměřuje se na to, jak mohou vyučující hodnotit empaticky, aby motivovali děti a podporovali jejich rozvoj. Věnuje se různým typům hodnocení, jako je autonomní hodnocení, sociálně normované hodnocení nebo portfoliové hodnocení, a zdůrazňuje důležitost správné zpětné vazby. Rozebírá rozdíl mezi kvantitativním a kvalitativním hodnocením a vysvětluje, jak různé formy hodnocení mohou ovlivnit motivaci žáků.

hodnocení žáka ; klasifikace ; prospěch ; průběžné hodnocení ; metoda hodnocení ; zpětná vazba ; motivace

<http://katalog.npmk.cz/documents/539316>

5.

Nechte děti dělat chyby : jak je vést k samostatnosti už v předškolním věku / [Let children make mistakes : how to lead them to independence already at preschool age] / Lucie Zormanová – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 [CZ] -- Roč. 14, č. 6 (únor 2025) (2024/2025), s. 40-43.

Článek se věnuje otázce příliš ochranné výchovy. Dle Marie Montessori je pro rozvoj osobnosti zásadní dát dítěti volnost a umožnit mu svobodu. Doporučuje s ohledem na věk dítěte nechat dítě volně se pohybovat, nechat ho rozhodnout, umožnit mu volbu toho, co chce dělat apod. Tento přístup, tedy dání svobody v kombinaci s empatií, napomáhá k rozvoji sebeúcty dítěte. Dítě je zároveň také nutné učit, že dělat chyby je normální. To, jakým způsobem rodiče a učitelé naučí dítě jednat do šesti let, se podle článku odráží v chování po zbytek života.

dítě ; rozvíjení schopností ; samostatnost ; předškolní dítě ; předškolní věk ; předškolní výchova ; výchova ; chování ; jednání

<http://katalog.npmk.cz/documents/538894>

6.

Osobný kontakt a zdroj informací o duševních poruchách ako dôležitý faktor ovplyvňujúci postoj spoločnosti voči osobám s duševnými poruchami : Výsledky celonárodného reprezentatívneho výskumu na Slovensku = Personal relationships and mental illness information sources as important factors influencing perception of mentally ill people : the results of nationwide survey in Slovakia / Katarína Molnárová Letovancová -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Sociální práce = Sociálna práca : odborná revue pro sociální práci -- ISSN 1213-6204 -- Roč. 24, č. 6 (2024), s. 21-37.

Článek prezentuje část výsledků celostátního reprezentativního výzkumu postojů společnosti k lidem s duševní poruchou na Slovensku se zaměřením na vliv osobního kontaktu a vliv zdroje informací na tyto postoje. Výzkumu, který probíhal prostřednictvím dotazníku, se zúčastnilo 1624 dospělých respondentů ze Slovenska. Výsledky ukázaly, že existují významné rozdíly v postojích k osobám s duševní poruchou v závislosti na zkušenostech se setkáním s osobou s duševní poruchou, intenzitě tohoto kontaktu, typu tohoto vztahu, soužití s osobou s duševní poruchou, vlastní zkušenosti respondenta s diagnostikovanou duševní poruchou, zaměstnání a také zdroji informací o duševních poruchách. Respondenti, kteří měli nějakou formu osobní zkušenosti, vykazovali méně stigmatizující postoj než ti, kteří zkušenost neměli.

psychika ; duševní zdraví ; duševní nemoc ; zkušenost ; výzkum ; výsledek výzkumu ; Slovensko

<http://katalog.npmk.cz/documents/539406>

7.

Připravujeme se na školku v přírodě / [Preparing for kindergarten in nature] / Nikola Lněničková ; Daniela Kramulová – cze

In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 32, č. 3 (březen) (2025), s. 16-18.

Rozhovor se věnuje problematice školky v přírodě. Školka v přírodě může pro děti představovat úplně novou zkušenost. Psycholožka Nikola Lněničková radí, jak pomoci dětem tento nový zážitek v neznámém prostředí zvládnout. Je důležité, aby učitel a rodiče spolupracovali a připravili dítě na nepřítomnost rodičů a odlišný denní režim. Je doporučena spolupráce učitele a rodičů v předstihu. Lněničková se v rozhovoru věnuje i otázce dětí se speciálními vzdělávacími potřebami ve školce v přírodě, nebo nastavení komunikace s rodiči během pobytu.

mateřská škola ; škola v přírodě ; předškolní dítě ; rodiče ; učitel ; spolupráce ; organizace výuky ; činnosti mimo vyučování ; činnosti v přírodě

<http://katalog.npmk.cz/documents/539098>

8.

Regulace smartphonů jako globální trend ve školství. 1. část / [Smartphone regulation as a global trend in education. Part 1] / Michaela Mlíčková Jelínková – cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 22, č. 3 (2025), s. 53-55.

Článek se zabývá celosvětovým trendem regulace používání smartphonů ve školách, který se zintenzivnil po pandemii covidu-19. Desítky zemí, včetně většiny západní Evropy, zavádějí omezení (formou doporučení či legislativy) kvůli rostoucím důkazům o negativním vlivu smartphonů na soustředění, studijní výsledky, školní klima a socializaci žáků. Klíčovými impulsy pro regulaci jsou doporučení UNESCO a výsledky PISA 2022. I profesní organizace (např. ředitelé škol a učitelé) vyjadřují znepokojení. Řešení vyžaduje inovativní přístup a mezíresortní dialog. Jako příklady zemí směřujících k regulaci jsou uvedeny Finsko a Francie.

usměrňování ; nové technologie ; mobilní technologie ; psychický vývoj ; vývoj dítěte ; prevence ; Programme for International Student Assessment ; UNESCO ; smart zařízení ; mobilní telefony

<http://katalog.npmk.cz/documents/539261>

9.

Rozvíjení emoční odolnosti žáků skrze výuku umění / [Developing students' emotional resilience through arts education] / Jarmila Kubáňková – cze

In: Speciál pro ZUŠ : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 2788-1113 -- Roč. 2025, č. 1 (2025), s. 19.

Článek se zaměřuje na důležitost umění a jeho vlivu na emoční a psychický vývoj dětí, zejména v kontextu výuky na základních uměleckých školách. Autorka ukazuje, jak umění - ať už v podobě hudby, výtvarného umění nebo jiných kreativních činností - pomáhá dětem zpracovávat a vyjadřovat jejich emoce. Příležitosti k tomu, aby se děti seznámily s emocemi jako smutek, radost či překvapení a naučily se je pojmenovat a vyjádřit, jsou klíčové pro jejich psychickou pohodu a schopnost zvládat krizové situace v životě. Autorka zároveň upozorňuje na význam této výuky, která, i když není měřitelná v tradičním smyslu, hraje nezastupitelnou roli v rozvoji dětí.

základní umělecká škola ; emoce ; emocionalita ; citová výchova ; rozvíjení schopností ; umění ; hudba

<http://katalog.npmk.cz/documents/539059>

10.

Řešení kvadratické rovnice graficky / [A graphical way of solving quadratic equations] / Jakub Řada -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Rozhledy matematicko-fyzikální : časopis pro studující středních škol a zájemce o matematiku, fyziku a informatiku -- ISSN 0035-9343 -- Roč. 97, č. 3 (2022), s. 14-18.

Článek představuje netradiční metodu řešení kvadratických rovnic pomocí geometrické konstrukce s využitím pravítka a kružítka, známé jako eukleidovská konstrukce. Po úvodu do standardních metod, jako je diskriminant a rozklad na součin, se autor zaměřuje na grafické hledání kořenů kvadratické rovnice. Zmiňuje i případy, kdy konstrukce není možná, například když je diskriminant záporný. Článek ukazuje i metody pro speciální případy kvadratických rovnic a propojuje grafické a algebraické přístupy k matematice.

matematika ; geometrie ; rovnice

<http://katalog.npmk.cz/documents/539397>

11.

Trendy z oblasti užívání návykových látek a problémů se spánkem u dětí a dospívajících / [Trends in substance use and sleep problems in children and adolescents] / Dominika Matějovcová, Roman Petrenko -- cze

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 12, č. 2 (2025), s. 14-16.

Článek shrnuje analýzu výsledků výzkumu rizikového chování a duševního zdraví žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze v roce 2023. Článek přináší zjištění týkající se konzumace alkoholu, marihuany, elektronických cigaret, nikotinových sáček, energetických nápojů a kvality spánku. Výsledky poukazují na klesající trend konzumace alkoholu a tradičních cigaret, naopak narůstající trend vykazuje užívání elektronických cigaret a energetických nápojů. V oblasti spánku trpí více než polovina žáků nějakou formou insomnie, přičemž s věkem problémů přibývá. Autoři studie

upozorňují na potřebu větší pozornosti v prevenci a informovanosti žáků v oblastech návykových látek a zdravého spánku.

základní škola ; nesprávné chování ; drogy ; kouření ; alkohol ; spánek ; prevence ; 2023

<http://katalog.npmk.cz/documents/539189>

12.

Umělá inteligence ve školách : od obav učitelů k příležitostem pro studenty / [Artificial intelligence in schools : from teachers' concerns to students' opportunities] / Gabriela Káninská Repková ; Michaela Váchová – cze

In: Speciál pro střední školy : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 2788-1091 -- Roč. 2025, č. 2 (2025), s. 10-12.

V rozhovoru s Gabrielou Káninskou Repkovou, projektovou manažerkou JA Czech, se probírají otázky, jak české střední školy čelí výzvám spojeným s výukou umělé inteligence a jak připravují žáky na digitální budoucnost. Káninská Repková v rozhovoru přibližuje náplň programu AI-ENTR4YOUTH, který propojuje vzdělávání o umělé inteligenci s podnikatelskými dovednostmi. Umělou inteligenci rozhovor představuje jako možnost modernizace výuky, ale připouští, že interakci učitele a žáka nemůže zatím úplně nahradit.

střední škola ; umělá inteligence ; vzdělávací program ; technologie ; forma výuky ; učitel

<http://katalog.npmk.cz/documents/539249>

13.

Věční studenti / [Eternal students] / Radek Musílek – cze

In: Můžeš : noviny o svépomoci zdravotně postižených -- ISSN 1213-8908 -- Roč. 34, č. 1 (2025), s. 6-10.

Článek se zabývá problematikou studia žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na středních školách, především v kontextu Centra Kociánka v Brně. Analyzuje současný trend, kdy žáci s postižením často studují dva nebo více oborů vzdělání. Poukazuje na různorodé důvody tohoto jevu, včetně obtížného uplatnění na trhu práce, ochranného přístupu rodiny a systémových charakteristik speciálního školství.

střední škola ; speciální školství ; speciální vzdělávací potřeby ; postižený ; handicap ; podpůrná opatření ; pracovní uplatnění ; zdravotně postižení ; institucionální péče

<http://katalog.npmk.cz/documents/539381>

14.

Vrstevnícké učení : dělit se o to, co znám / [Peer learning : sharing what I know] / Michaela Stoilova – cze

In: Učitel'ský měsíčník : odborný časopis pro pedagogy -- ISSN 2694-9946 -- Roč. 6, č. 2 (2025), s. 23-25.

Článek se zaměřuje na význam a přínosy vrstevníckého učení ve školním prostředí, které posiluje jak vztahy mezi žáky, tak jejich osobní rozvoj. Autorka popisuje, jak se prostřednictvím vzájemného učení sdílejí zkušenosti a dovednosti mezi staršími a mladšími žáky, což přispívá k jejich emoční, sociální a akademické podpoře. Zmiňuje konkrétní příklady a osvědčené metody, jako jsou patroni ze starších tříd, doučování a osvětové programy, které umožňují efektivní interakci mezi různými věkovými skupinami. Článek také poukazuje na výzvy spojené s logistikou a organizací takových programů, přičemž zdůrazňuje důležitost přípravy a spolupráce učitelů. Na závěr nabádá učitele, aby se nebáli experimentovat s vrstevníckým učním a využívali znalosti a zkušenosti svých kolegů.

vztahy mezi vrstevníky ; interpersonální vztahy ; základní škola ; spolupráce ; doučování ; vzájemné učení mezi vrstevníky ; klima školy

<http://katalog.npmk.cz/documents/538957>

15.

Základním pravidlem pro řešení stížností je efektivní komunikace / [The basic rule for resolving a complaint is effective communication] / Hana Slaná – cze

In: Informační bulletin ČŠI -- Roč. 2024, č. 2 (říjen) (2024), s. 7.

Článek shrnuje klíčové poznatky České školní inspekce týkající se stížností ve školách, přičemž zdůrazňuje, že příčinou mnoha stížností je neefektivní komunikace a nedostatečná spolupráce mezi školou, žáky a zákonnými zástupci. Apeluje na ředitele škol, aby se zaměřili na prevenci vzniku stížností skrze otevřenou a vstřícnou komunikaci, pravidelné zjišťování názorů a postojů, analýzu třídních schůzek a záznamů a rychlé a efektivní řešení podnětů. Zdůrazněna je role školního řádu a školního poradenského pracoviště v prevenci a řešení problémů.

inspekce ; komunikace ; řízení školy ; klima školy ; školní řád ; školní prostředí ; prevence ; Česká školní inspekce ; stížnosti

<http://katalog.npmk.cz/documents/539060>